

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2637/2021
29.09.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Зорана Хацића, председника већа, Мирјане Андријашевић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Срђан Сурла, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Безбедносно-информативна агенција са седиштем у Београду, чији је законски заступник Државно правобранилаштво, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1549/21 од 13.05.2021. године, у седници већа одржаној дана 29.09.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована, ревизија тужиоца, изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1549/21 од 13.05.2021. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1549/21 од 13.05.2021. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 3588/18 од 10.12.2020. године, којом је одбачена тужба тужиоца АА у делу у којем је тражио да се утврди да је тужилац био у радном односу код Јединице за специјалне операције Ресора државне безбедности Министарства унутрашњих послова Републике Србије, правном претходнику тужене Републике Србије Безбедносно-информативне агенције са седиштем у Београду у временском периоду од 01.05.1998. године до 25.10.1999. године на радном месту ..., што је тужени дужан да трпи и призна, а одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да на име и за рачун тужиоца обрачуна и уплати доприносе за здравствено осигурање на рачун Републичког фонда за здравствено осигурање Филијала за Град Београд, доприносе за осигурање за случај незапослености и на рачун Националне службе за запошљавање Филијала Град Београд и доприносе за пензијско и инвалидско осигурање на рачун Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање Филијала за Град Београд на износе исплаћене зараде по стопама на дан уплате и то: мај 1998. године, јун 1998. године, јул 1998. године, август 1998. године, септембар 1998. године, октобар 1998. године, новембар 1998. године, децембар 1998. године, јануар 1999. године, фебруар 1999. године, март 1999. године, април 1999. године, мај 1999. године,

јун 1999. године, јул 1999. године, август 1999. године, за септембар 1999. године, за период од 01. до 25. октобра 1999. године, као неоснован. Обавезан је тужилац да туженој на име трошкова поступка исплати износ од 261.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права и битних повреда поступка из 407 став 1 тачка 3. Закона о парничном поступку.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 18/20 – у даљем тексту ЗПП), Врховни касациони суд је одлучио да ревизија тужиоца није основана.

Побијана пресуда донета је без битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 2 ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијом се указује на битну повреду поступка из члана 374 став 2 тачка 12 која не може бити разлог за изјављивање ревизије у смислу одредбе члана 407.ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је од маја 2008 године до 25.10.1999.године радио код тужене РС, на пословима ..., ... и то као припадник Јединице за специјалне операције Ресора државне безбедности Министарства унутрашњих послова. У периоду од 01.05.1998. године до 25.10.1999. године, налазио се на списку припадника ангажованих у резервном саставу Јединице, а решењем МУП-а РС од 13.05.1999. године, као припадник МУП-а Ресора државне безбедности, који се нарочито истакао у обављању безбедносних задатака, награђен је ручним сатом. Према уверењу МУП-а РС од 23.08.2005. године тужилац је у радном односу у МУП-у РС од 25.10.1999. године. Тужилац се захтевима од 02.02.2006. године и 07.10.2008. године обраћао Безбедносно-информативној агенцији ради издавања потврде да је у периоду од 01.05.1998. године до 25.10.1999. године био ангажован у резервном саставу Министарства унутрашњих послова, ради регулисања радног стажа, као и Дирекцији полиције дана 20.11.2008. године. Дописом начелника управе МУП-а РС од 05.10.2006. године, тужилац је обавештен да је увидом у досије утврђено да је засновао радни однос у Министарству унутрашњих послова бивше РДБ-ЈСО почев од 25.10.1999. године и да се на раду у поменутом ресору налазио све до 15.04.2002. године када је распоређен у бившу РДБ – ЈСО.Тужилац је дописом начелника управе МУП-а РС од 17.04.2008. године обавештен да Управа за људске ресурсе не располаже евиденцијом о резервном саставу МУП ЈСО у периоду од 01.05.1998. године до 25.10.1999. године, те је упућен да се ради регулисања свог радноправног статуса обрати Безбедносно-информативној агенцији. Према решењу МУП-а РС од 01.09.2010. године, тужиоцу запосленом у Министарству унутрашњих послова и Противтерористичкој јединици радни однос је престао 10.09.2010. године са правом на пензију и пре испуњавања општих услова за стицање старосне пензије, због испуњења услова из члана 139. Закона о полицији и члана 40. Закона о пензијском и инвалидском осигурању. Према уверењу МУП РС од 13.07.2016. године тужилац није преузет из Министарства унутрашњих послова у Безбедносно-информативну агенцију по њеном образовању сходно одредби члана 27. став 2. Закона о БИА и никада са БИА није потписао споразум, који је појединачно закључен са сваким преузетим радником, а на основу таквих споразума су доношена решења о распоређивању. Тужилац је маја месеца 1998. године позван да ради у Министарство унутрашњих послова у јединици ЈСО и у спорном периоду примао зараду на руке или му је достављене на кућну адресу, али је

од октобра 1999. године добио решење о сталном радном односу у МУП РДБ. Тужба у овој парници поднета је 09.10.2009. године.

Првостепени суд је одбацио тужбу у делу захтева за утврђење, јер тужилац није поштовао обавезан поступак прописан одредбом члана 71. Закона о радним односима у државним органима, а пропуштањем да поштује тај обавезни поступак изгубио је право на судску заштиту свог радноправног статуса упркос неспорној чињеници да је у периоду од 01.05.1998. године до 25.10.1999. године радио код тужене Републике Србије на радном месту ..., као припадник Јединице за специјалне операције РДБ МУП. Првостепени суд је последично одбио, као неоснован, захтев тужиоца за уплату доприноса за обавезно осигурање.

Другостепени суд је потврдио пресуду првостепеног суда.

С обзиром на утврђено чињенично стање правилно су нижестепени судови применили право када су одбацили тужбу тужиоца за утврђење да је био у радном односу код туженог у наведеном периоду.

Ревизијски суд не прихвата у ревизији изражен правни став о томе да би на утврђено чињенично стање требало применити Закон о раду („Службени гласник РС“, бр.24/05,61/2005,54/2009,32/2013, 75/2014 I 113/2017). Код чињенице да тужилац захтева утврђење радног односа за период од 01.05.1998. године до 25.10.1999. године, не може се Закон о раду примењивати ретроактивно, а Закон о радним односима („Службени гласник РС“ број 55/96) примењивао се само супсидијарно. Према члану 32. Закона о унутрашњим пословима („Службени гласник Републике Србије“ број 44/91, 79/91 и 54/96, важећег у спорном периоду) на раднике Министарства унутрашњих послова примењивали су се прописи о државној управи и радним односима, здравственом, пензијском и инвалидском осигурању и о образовању, ако овим законом није друкчије прописано. Према члану 20. став 1. Закона о Безбедносно-информативној агенцији која је преузела послове Ресора државне безбедности, у коме је тужилац радио у спорном периоду, а и касније, прописано је да се на права и дужности и одговорности по основу радног односа на припаднике Агенције примењују прописи који важе за раднике министарства надлежног за унутрашње послове.

Према члану 1. став 3. Закона о радним односима у државним органима („Службени гласник Републике Србије“ број 48/91 са изменама и допунама) на запослене у државним органима на изабрана односно постављена лица примењују се прописи о радним односима у погледу оних права и обавеза и одговорности која тим законом нису посебно уређени. Према томе, законски услови за признавање права из радног односа у спорном периоду се цене према одредбама Закона о унутрашњим пословима, као и Закона о радним односима у државним органима, као специјалним прописима за запослене у МУП-у и супсидијарно Закона о радним односима. Правилном применом одредбе члана 71. Закона о радним односима у државним органима утврђено је да је тужилац преклудирани у праву да тражи судску заштиту за утврђење да је у спорном периоду био у радном односу код тужене.

Тужба у овој парници поднета је 09.10.2009. године, а тужилац је за повреду свог права сазнао из уверења МУП-а РС од 23.08.2005. године којим је наведено да је тужилац у радном односу у МУП-у РС од 25.10.1999. године, дописа начелника управе

МУП-а РС од 05.10.2006. године, којим је тужилац обавештен да је увидом у досије утврђено да је засновао радни однос у Министарству унутрашњих послова РДБ ЈСО почев од 25.10.1999. године и дописа начелника управе МУП-а РС од 17.04.2008. године којом је тужилац обавештен да управа за људске ресурсе не располаже евиденцијом о радном ангажовању тужиоца у резервном саставу МУП-а РС у периоду од 01.08.1998. године до 25.10.1999. године. По пријему наведених аката у којима је недвосмислено наведено да је радни однос у Министарству унутрашњих послова засновао 25.10.1999. године, тужилац није изјавио приговор и није благовремено поднео тужбу у року од 15 дана, већ је то учинио тек 09.10.2009. године, после законом прописаног рока, због чега је његова тужба морала бити одбачена, као неблаговремена.

Осталим ревизијским наводима тужиоца оспорава се утврђено чињенично стање (пријем потврде из које би сазнао да му није признат стаж у спорном периоду и уплаћени доприноси) и указује на битне повреде поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, што све нису ревизијски разлози, сходно одредби члана 407. ЗПП.

Неосновани су остали ревизијски разлози о неправилном потврђивању пресуде којом је одбијен захтев за уплату доприноса у спорном периоду, јер како је тужилац преклудирао са тужбом за утврђење да је био у радном односу, то је правилно потврђена одлука о последичном одбијању тужбеног захтева за уплату доприноса у спорном периоду.

Имајући у виду изнете разлоге, Врховни касациони суд одлучио је као у изреци на основу одредбе члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа – судија
Зоран Хацић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић